

AZ APPORT TÚLÉRTÉKELÉSÉNEK JOGKÖVETKEZMÉNYEI

HARSÁNYI GYÖNGYI
egyetemi docens (KRE ÁJK)

MISKOLCZI BODNÁR PÉTER
egyetemi tanár (KRE ÁJK)

Bevezetés

A tagok (részvényesek) bocsátják a társaság rendelkezésére a pénzbetéteket és az apportot. Míg a pénzbetétek értéke egyértelmű, addig a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás értékét meg kell állapítani. A társaság létesítő okmányában rögzített és a valós érték eltérhet egymástól. Abban az esetben, ha az apport alacsonyabb értékű, mint amit a létesítő okmány feltüntet, a jog teendőket határoz meg az értékegyensúly helyreállítása és az esetleges további hátrányok felszámolása érdekében.

A tanulmány áttekinti a korábbi társasági törvényeknek az apport értékének meghatározására, továbbá a társaság létesítő okiratában feltüntetett és a valós érték különbsége esetén irányadó következményekre vonatkozó szabályait. A szabályozás – korántsem nyilegyenes – fejlődési útja rávilágít arra, hogy hatályos jogunk egyrészt megőrzött néhány átgondolandó elemet, másrészt tovább bonyolította az apportot szolgáltató és az apport értékét elfogadó tagokat terhelő jogkövetkezmények viszonyát. Az alapításnál későbbi apportszolgáltatás bővülő lehetősége újabb problémákat szül. A kérdésvivő eseteken és a kritikai megjegyzéseken túl a szerzők javaslatokat is megfogalmaznak a szabályozási anomáliák felszámolására.

1. Az apport értékére vonatkozó rendelkezések történeti áttekintése

1.1. Az apport értékére vonatkozó szabályok az első Gt.-ben

1.1.1. Az apport értékének meghatározása

Az első társasági törvény¹ alapján az apport értékét annak a tagnak kellett megjelölnie, aki azt szolgáltatja. A többi tag az apport értékét a létesítő okmány aláírásával elfogadta. Főszabályként nem volt kötelező az apport pénzben kifejezett értékének meghatározására könyvvizsgálói vagyonértékelést igénybe

1 1988. évi VI. törvény.

venni, de azokban a társasági típusokban – rt., egyszemélyes kft. és 50 millió Ft-ot meghaladó törzstőkéjű kft. – ahol könyvvizsgáló alkalmazását kötelezően előírta a törvény, a nem pénzbeli hozzájárulás könyvvizsgálói értékelése is kötelező volt. Minden gazdasági társaságnak lehetősége volt a nem pénzbeli hozzájárulás értékét erre megbízott könyvvizsgálóval ellenőriztetni.

1.1.2. Az apport értékéért való felelősség

Az apport valós értékénél a társaság létesítő okmánya esetleg magasabb összeget tüntetett fel. Az apport felülértékeléséért mindenképpen felelősséggel tartozott maga az apportőr, és a társaság további tagjai is felelősséggel tartozhattak.

- a) Az apportot szolgáltató tag a szolgáltatástól számított öt éven át felelős (volt?) a társaságnak azért, hogy nem vagyoni hozzájárulásának értéke a szolgáltatás idején megfelelt annak az értéknek, amit a társasági szerződés megjelölt.² A rendelkezés célja az volt, hogy az apportot szolgáltató tagot rászorítsa arra, hogy nem pénzbeli betétjének az értéke legyen valós, és a szolgáltatás idején feleljen meg annak az értéknek, amelyet a létesítő okirat feltüntet.
- b) A társaság további tagjai akkor tartoztak felelősséggel az apport felülértékeléséért, ha tudomásuk ellenére a valódi értéket meghaladó értékkel fogadtatták el az apportot a társasággal (a továbbiakban: túlértékelést elfogadó tagok). Ez a felelősség a társasági formától függetlenül terhelte a társaság túlértékelést elfogadó tagjait. A jogirodalomban az alábbi értelmezés látott napvilágot: „[ö]nmagában egyik tagnak sincs akkora hatalma, hogy rákényszeríthetné a többi tagot a társasági szerződés aláírására. A törvényszöveg tehát nem jelenthet kényszert, az alapítás során különösen nem lehet szó a még létre sem jött társasággal szembeni nyomás gyakorlásról. Véleményünk szerint önmagában azzal, hogy a tag tudomással bír arról, hogy az apportot a valós értéknél magasabb értékkel szerepeltették a szerződésben, de erről nem szól senkinek és maga aláírja a szerződést, már mindent megtett annak érdekében, hogy a valódi értéket meghaladó értékkel fogadják el az apportot”.³ A túlértékelést elfogadó társasági tagok felelőssége egyetemes. A felelősség alól felmentés adható, de ez a társaság hitelezőivel szemben hatálytalan.

2 Gt. 162. § (2) bek.

3 MISKOLCZI Bodnár Péter: *Az apportszolgáltatással kapcsolatos felelősség és jogi biztosíthatósága*. In: Ünnepi tanulmányok Prugberger Tamás professzor 60. születésnapjára. Miskolc, Novotni Alapítvány, 1997, 221.

1.2. Az apport értékére vonatkozó szabályok a második Gt.-ben

1.2.1. Az apport értékének meghatározása

A második társasági törvény⁴ rt. esetén fenntartotta a nem pénzbeli hozzájárulás kötelező könyvvizsgálói értékelését és garanciális szabályokat fogalmazott meg ezzel kapcsolatban. Az alapszabálynak kötelező melléklete volt a könyvvizsgálói jelentés, amelynek tartalmaznia kellett a nem pénzbeli hozzájárulás leírását, értékelését és a könyvvizsgáló nyilatkozatát arról, hogy a nem pénzbeli hozzájárulás értéke összhangban van az ellenében adandó részvények számával, névértékével, valamint a könyvvizsgáló által alkalmazott értékelési szempontok ismertetését.⁵

A második Gt. kft. esetén nem tartalmazott ilyen szabályt, akkor sem, ha kötelező volt a könyvvizsgáló alkalmazása.⁶ Az apport értékének meghatározásához közkereseti társaság és betéti társaság esetében sem volt kötelező könyvvizsgálót igénybe venni. E társasági formáknál a tagok feladata és felelőssége, hogy az általuk szolgáltatott apport értékét a valóságnak megfelelően határozzák meg.

1.2.2. Felelősség az apport értékéért

A második Gt. is kétféle jogkövetkezményt fűzött az apport felülértékeléséhez. A valamennyi társaságra irányadó szabályok között helyezték el az apportot szolgáltató tag kötelezettségére vonatkozó normát, míg az apport értékét tudomásuk ellenére „elfogadtató” személyek csak kft. esetén tartoztak felelősséggel (ugyanilyen magatartás tanúsítása esetén az első Gt. minden társasági típusban felelőssé tette a tagokat).

a) Az apportot szolgáltató tag kötelezettsége

Az apportot szolgáltató tag (részvényes) helytállni tartozott⁷ azért, hogy az általa szolgáltatott apport értéke a valóságos értéknek megfelelő. Az

4 1997. évi CXLIV. törvény.

5 Gt. 208. § (1) bek.

6 Kötelező volt könyvvizsgáló alkalmazása egyszemélyes kft., 50 millió Ft-ot meghaladó törzstőkéjű kft. esetén, és ha a könyvvizsgáló alkalmazását törvény kötelezően előírta.

7 A Gt. 12. § (4) bekezdése nem a felelősséggel tartozik fordulatot használta, de a „helytállás” fogalom nem a mai értelemben vett saját magatartástól függetlenül alkalmazandó objektív jogkövetkezmény volt. A korabeli jogirodalom a fogalmat a felelősség szinonimájának tekintette. Lásd, pl. MISKOLCZI Bodnár Péter (szerk.): *A gazdasági társaságok*. Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1998.

apportot szolgáltató tag a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás szolgáltatásától számított ötéves jogvesztő határidőn belül volt köteles helytállni. A különbözet megfizetésének kötelezettsége a gazdasági társaság irányába állt fenn.

b) A túlértékelést elfogadó kft. tagok felelőssége

Az apportot szolgáltató tag helytállási kötelezettsége mellett kártérítési felelősség terhelte a kft. azon tagjait,⁸ akik valamely tag apportját tudomásuk ellenére a szolgáltatáskori értéket meghaladó értékkel „fogadtatták el a társasággal”.⁹ A magatartásukból fakadóan a társaságot ért kárért ezeket a kft. tagokat korlátlan és egyetemleges felelősség terhelte. A második Gt. sem nyilvánította ezt a felelősséget az apportot szolgáltató taggal egyetemleges felelősségnek.¹⁰ Jogirodalmi vélemény szerint a kft. olyan tagjait terhelte felelősség „akik tudva a valóságos apport értékről, annál magasabb mértékben állapították meg az adott társasági tag törzsbetétjét, illetve a társaság vagyoneértékét”.¹¹

Nem tartalmazott a második Gt. hasonló felelősségi szabályt a részvényesekre. Ennek feltehetően az volt az oka, hogy a megkövetelt könyvvizsgálói jelentés mellett aligha lehetett gyakori, hogy a cégbíróság a könyvvizsgálói jelentésben meghatározott értéknél magasabb apport-értéket tartalmazó létesítő okirat esetén bejegyezze az rt.-t. A kkt. és a bt. túlértékelést elfogadó tagjaira sem vonatkozott a felelősséget előíró norma, noha itt nem volt kötelező könyvvizsgálói vagyoneértékelés. A túlértékelést elfogadók felelőssége tehát csak a kft. tagjaira vonatkozott a törvényi feltételek fennállása esetén.

1.3. Az apport értékére vonatkozó szabályok a harmadik Gt.-ben¹²

1.3.1. Az apport értékének meghatározása

Az rt.-re vonatkozóan a harmadik Gt. főszabályként fenntartja a külön értékelés követelményét.¹³ Újdonságot jelent a külön értékelés elvégzésére jogosultak

8 Gt. 128. §.

9 Ugyanez a felelősség terhelte azokat is, akik az alapítás során egyébként csalárd módon jártak el.

10 Az apport szolgáltatójának a fizetési kötelezettségére nem is a felelősség megjelölést használta a törvény, bár magatartását bizonyos esetekben csalárdnak lehetett tekinteni.

11 FAZEKAS Judit: *A korlátolt felelősségű társaság*. In: A gazdasági társaságokról szóló törvény magyarázata. Budapest, KJK Kerszöv Kiadó, 2002, 400.

12 2006. évi IV. törvény.

13 Nem pénzbeli hozzájárulás szolgáltatása esetén - az e törvényben meghatározott esetek kivételével - az alapszabályhoz mellékelni kell a könyvvizsgáló, illetve más szakértő (a

személyének a meghatározása. A korábbi Gt.-khez képest korlátozást jelentett az, hogy csak független könyvvizsgáló végezhetette az apportértékelést, tehát a részvénytársaság választott könyvvizsgálója a nem pénzbeli hozzájárulás értékének előzetes felülvizsgálatára nem volt jogosult. Az európai társasági joghoz közelítést jelentett az, hogy a független könyvvizsgáló mellett az apport értékelésére más szakértő is jogosulttá vált. A nyilvánosságot növelte az a követelmény, amely szerint a könyvvizsgáló (szakértő) jelentésének Céggözlönyben való közzétételét az igazgatóság a bejegyzési kérelem benyújtásával egyidejűleg köteles volt kezdeményezni.

A harmadik Gt. kivételt is ismert. Nem volt szükség a könyvvizsgálói (szakértői) jelentésre, ha a nem pénzbeli szolgáltatást nyújtó részvényes a szolgáltatás időpontjához képest három hónapnál nem régebbi, számviteli törvény szerinti beszámolóval rendelkezett, amely a hozzájárulás értékét tartalmazza, vagy ha a nem pénzbeli hozzájárulás olyan értékpapírokból áll, amelyek piaci értéke megállapítható.¹⁴

1.3.2. Felelősség az apport értékéért

A harmadik Gt. is rögzítette az apportórt és a túlértékelt apportot rosszhiszeműen elfogadók felelősségét. Változások az utóbbi csoportra vonatkozó szabályok körében figyelhetők meg.

a) Az apportot szolgáltató tag felelőssége

A nem pénzbeli hozzájárulást szolgáltató tag (részvényes) a hozzájárulás szolgáltatásától számított ötéves jogvesztő határidőn belül helytállni tartozott a gazdasági társaságnak azért, hogy a társasági szerződésben megjelölt érték nem haladja meg a nem pénzbeli hozzájárulásnak a szolgáltatás idején fennálló értékét.

b) Az apport értékét elfogadó tagok felelőssége volt.

A társaság azon tagjait, akik valamely tag nem pénzbeli hozzájárulását tudomásuk ellenére a szolgáltatáskori értéket meghaladó értékkel fogadták el, a nem vagyoni szolgáltatást teljesítővel együtt egyetemleges és korlátlan felelősség terheli.

továbbiakban: könyvvizsgáló) jelentését, amely tartalmazza a nem pénzbeli hozzájárulás leírását és értékelését - ezzel összefüggésben a könyvvizsgáló arra vonatkozó megállapítását, hogy a nem pénzbeli hozzájárulásnak az alapítók által előzetesen megállapított értéke egyensúlyban van-e az ellenében adandó részvények számával, névértékével -, valamint az alkalmazott értékelési szempontok ismertetését. [Harmadik Gt. 209. § (1) bek.]

14 Harmadik Gt. 209. § (2) bek.

Látható, hogy a harmadik Gt. nem csak a kft. tagokat tekinti felelősnek, hanem valamennyi társasági típus olyan tagjait, akik tudomásuk ellenére a szolgáltatáskori értéket meghaladó értékkel fogadták el az apportot. A harmadik Gt. az apport felülértékelését elfogadók felelősségét – az első Gt.-hez hasonlóan – nem szűkíti a kft. tagjaira. Nem terhelte viszont ilyen felelősség a részvényest. Erre – a második Gt. hasonló szabályához fűzött indokoláson túl – abból is következtethetünk, hogy a törvényszövegben a tag kifejezést követően nem szerepel zárójelben a részvényes megjelölés. A harmadik Gt.-ben, hogy a túlértékelt apportot elfogadók egyetemleges felelőssége az apportórral való egyetemlegességet is jelentette (a második Gt, szövege alapján az egyetemlegesség csak a rosszhiszemű elfogadó tagok között állt fenn).

2. Az apport szabályozása a Ptk.-ban¹⁵

Az apportra vonatkozó rendelkezések a Ptk.-ban két helyen található, egyrészt a valamennyi jogi személyre vonatkozó általános szabályok között, másrészt a gazdasági társaságok közös szabályai körében. A korábbi szabályozással összhangban mondja ki a Ptk., hogy a jogi személy alapítója vagy tagja köteles a jogi személy részére vagyoni hozzájárulást teljesíteni. A vagyoni hozzájárulást vagy annak értékét nem lehet visszakövetelni.¹⁶

2.1. Az apport értékének meghatározása

A Ptk. rt. esetén fenntartja az apport kötelező értékelését. Az értékelő jelentés elkészítésére a könyvvizsgáló MELLETT – összhangban az európai követelményekkel¹⁷ – változatlanul jogosult az adott vagyontárgy értékeléséhez szükséges szakértelemmel rendelkező szakértő is. A Ptk. – eltérően a harmadik Gt. megoldásától – a társaság könyvvizsgálóját sem zárja ki az apport értékének meghatározására jogosult személyek közül. Ezáltal nem teljesül az értékelő függetlenségére vonatkozó európai elvárás. Az értékelő jelentésben – a korábbi tartalmi követelményeken

15 2013. évi V. törvény.

16 Ptk. 3:9. § (1) bek.

17 „Részvénytársaság esetén – az Európai Közösségek 2. számú társasági jogi irányelvével összhangban - a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulást a tagoktól független értékelésnek kell alávetni.” KISFALUDI András: *Társasági jog*. Budapest, Complex, 2007, 543.

felül – azt is fel kell tüntetni, hogy az értékelést érintő új befolyásoló körülmény nem merült fel.¹⁸ A jelentés elkészítése alól a Ptk. is tesz kivételt.¹⁹

2.2. Az apport túlértékelésének jogkövetkezményei

Abban az esetben, ha az apportnak a létesítő okmányban feltüntetett értéke nagyobb, mint a szolgáltatáskori valós értéke, a különbség miatt a Ptk. – a harmadik Gt.-hez hasonlóan – jogkövetkezménnyel sújtja egyrészt az apportot szolgáltató személyt, másrészt a társaságnak azokat a tagjait, akik a túlértékelést – arról tudva – elfogadták.

Az apportot szolgáltató személytől a társaság követelheti az apporttal kapcsolatos értékkülönbséget.

A társaságnak azok a tagjai, akik valamely tag nem pénzbeli vagyoni hozzájárulását tudomásuk ellenére a szolgáltatáskori értéket meghaladó értékkel fogadták el, a Ptk. szerint is felelnek a társaság felé az ebből eredő károkért.²⁰ Erre a kártérítésre a szerződésszegéssel okozott²¹ károkért való felelősség szabályai irányadók.

18 A Ptk. 3:251. § (1) bekezdésének hatályba lépett szövege a harmadik Gt. szabályaihoz és a Ptk. eredetileg elfogadott szövegéhez képest is változott: nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás szolgáltatása esetén az alapszabályhoz mellékelni kell könyvvizsgáló vagy az adott vagyontárgy értékeléséhez szükséges szakértelemmel rendelkező szakértő jelentését, amely tartalmazza a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás leírását, értékét, értékelését, az alkalmazott értékelési módszer ismertetését és azt, hogy az értékelést érintő új befolyásoló körülmény nem merült fel. A könyvvizsgálónak vagy szakértőnek a jelentésben nyilatkoznia kell arról, hogy a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulásnak az alapítók által előzetesen megállapított értéke egyensúlyban van-e az ellenében adandó részvények számával, névértékével.

19 Nincs szükség könyvvizsgálói vagy szakértői jelentésre, ha a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulást nyújtó részvényes a szolgáltatás időpontjához képest három hónapnál nem régebbi, könyvvizsgáló által ellenőrzött beszámolóval rendelkezik, amely a hozzájárulás tárgyát képező vagyontárgy értékét tartalmazza, vagy ha a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás olyan vagyontárgyakból áll, amelyeknek tőzsdén jegyzett ára van. [Ptk. 3:251. § (2) bekezdés]

20 Ptk. 3:99. § (2) bek.

21 A kiegészítést az indokolta, hogy a Ptk. a korábbinál erőteljesebben különbözteti meg a kontraktuális és deliktuális felelősséget, és igyekszik mindenütt megjelölni azt, hogy az adott helyzetben melyik felelősségi alakzat irányadó. Az apport tárgyait, értékét a tagok (részvényesek) a társasági szerződésben, vagy más – szerződésszerű – létesítő okmányban határozzák meg, az apportőr itt vállal kötelezettséget a teljesítésre, tehát a Ptk. logikusan írja elő a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség szabályainak alkalmazását.

3. Az apport értékének biztosítását célzó hatályos normák összehasonlító elemzése

Egyrészt az apportot szolgáltató személyt, másrészt a túlértékelést – arról tudva – elfogadó tagokat sújtó jogkövetkezmények kapcsolata elemzést érdemel.

3.1. Hasonlóságok és különbségek

A két esetnek vannak közös pontjai:

- mindkét jogkövetkezmény a társaság irányába terheli a Ptk. által megjelölt személyt (személyeket).
- mindkét esetben pénzfizetési kötelezettségről van szó.

Különbségek is megfigyelhetők a két eset között:

- míg az apportőr esetében nem ír elő további feltételt a Ptk., addig a többi tagot, csak akkor terheli felelősség, ha tudomásuk volt az apport szolgáltatás kori értékéről és a létesítő okmány elfogadásával mégis hozzájárultak ahhoz, hogy az apportőr nem pénzbeli vagyoni hozzájárulása ennél magasabb értékkel szerepeljen,
- az apport túlértékelését elfogadó tagok esetében kártérítési felelősségről van szó, és a kárt a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség szabályai szerint kell megtéríteni. Az apportőr esetében nem egyértelmű, hogy felelősségi alakzatról van szó, a Ptk. nem említi azt, hogy a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség szabályait kell alkalmazni, másrészt az értékkülönbözlet megtérítésére a társaságnak olyan igénye van, amellyel szemben – a Ptk. szövege alapján – nincs helye védekezésnek, nem lehet mentesülni pl. az előreláthatóság hiányával,
- a társaságnak az apportőrrel szembeni követelését a Ptk.-nak a valamennyi jogi személyre vonatkozó szabályai tartalmazzák, míg a gazdasági társaságokra vonatkozó közös szabályok között elhelyezett norma tartalmazza a túlértékelést elfogadó tagok felelősségét,
- eltérő az apport fogalma, amelyhez a jogkövetkezmények kapcsolódnak (lásd 3.2. pont).

Az említett különbségek is mutatják, hogy a jogalkotó nem hangolta össze a társaságnak az apportőrrel szembeni követelését (amelyre vonatkozó szabályokat a valamennyi jogi személyre vonatkozó általános szabályok között helyezte el) a társasági tagokat terhelő felelősséggel (amelyre vonatkozó

szabályok a társaságok közös szabályai körében található). Így csak találgatni lehet, hogy mi volt az eredeti elképzelés – ha egyáltalán volt ilyen²² – a két jogintézmény alkalmazási sorrendjére vonatkozóan (lásd. 4. pont).

A Ptk. az apportőr és a túlértékelést elfogadó tagok egyetemleges felelősségét deklarálja. Kérdés, hogy a kétféle alanyt sújtó jogkövetkezményeket „mossa össze” a Ptk., vagy a túlértékelést elfogadó tagok egymás között – logikusan – egyetemleges felelősségét terjeszti ki az apportőrre is, függetlenül az apportőrrel szembeni – a jogi személyekre vonatkozó normák között elhelyezett – pénzköveteléstől.

Több okból is az lenne a kevésbé rossz megoldás, ha az apportőrrel szembeni igényt [Ptk. 3: 10. § (3) bek.] mereven elválasztanánk az egyetemleges felelősségtől [Ptk. 3: 99. § (2) bek.]:

- dogmatikailag nem szerencsés egy nem tisztán felelősségi alakzatot összekapcsolni egy szerződésszegéssel okozott kárért való felelősséggel,
- az egyetemlegesség módot adna arra, hogy a társaság ne az apportőrrel szemben lépjen fel, és
- az egyetemlegesség lehetővé tenné azt, hogy az apportőr a túlértékelést elfogadó személyekkel szemben megtérítési igényt érvényesítsen, miután a társaság számára megfizette az értékkülönbséget.

Megjegyezzük továbbá, hogy mindkét esetben²³ megoldandó problémaként jelentkeznek az apport eltérő definíciójából fakadó értelmezést igénylő kérdések. Már csak e miatt is újra kell gondolni a jelenlegi szabályok elhelyezését.

3.2. Az apport eltérő fogalma

A Ptk. a 3:10 § (2) bekezdésében definiálja elsőként az apport fogalmát. Mivel itt valamennyi jogi személyre vonatkozik a szabály, ezért az apportnak egy meglehetősen szűk fogalmával találkozunk. Csak dolog tulajdonjoga és vagyoni értékű jog minősül apportnak. A gazdasági társaságokra vonatkozó közös

22 Az a gondolat, hogy az apportórt terhelő megtérítési kötelezettség és a túlértékelést elfogadó tagok felelősség sorrendiségét a jogalkotó nem gondolta végig, azért fogalmazódott meg, mert a jogalkotó egyetemleges felelősségi kapcsolatot létesít a két személyi kör között.

23 Mind akkor, ha az egyetemleges felelősséget mindkét helyzet közös jogkövetkezményének kellene tekinteni, és abban az esetben is, ha az apportőr „megtérítési jellegű” kötelezettségétől – javaslatu(n)k szerint - elkülönítenénk a túlértékelést elfogadó tagok és az apportőr egyetemleges felelősségét.

szabályok között elhelyezett norma viszont egy további apportot is lehetővé tesz: „[n]em pénzbeli vagyoni hozzájárulásként követelés is szolgáltatható, ha azt az adós elismerte, vagy jogerős bírósági határozaton alapul”.²⁴

Az egymástól eltérő apport meghatározások szorosán összekapcsolódnak egy-egy jogkövetkezménnyel. A Ptk. 3:10. § (2) bekezdésében szereplő szűk apport definíciót követően rendelkezik a Ptk. 3:10. § (3) bekezdése arról, hogy a társaság követelheti az értékkülönbözlet megfizetését az apportot szolgáltató személytől. A Ptk. 3:99. § (1) bekezdésében szereplő bővebb – követeléssel kiegészített – apport definíciót követően rendelkezik a Ptk. 3:99. § (2) bekezdése arról, hogy a túlértékelést elfogadó tagokat az ebből eredő károkért felelősség terheli. Ez a felelősség az apportőrrel egyetemleges.

Nehezen megoldható értelmezési vita forrása az, hogy a társaságnak az apportot szolgáltató személlyel szembeni követelése vajon milyen apport esetén áll fenn. A szűk apport és az apporttőrrel szembeni igényérvényesítés egy szakaszban történő elhelyezése azt sugallja, hogy az apportőr csak dolog tulajdonának és vagyoni értékű jognak az apportként való átruházása esetén köteles megtéríteni az értékkülönbözletet. Logikusan elfogadható magyarázatot azonban nem találunk arra, hogy követelés apportálása esetén miért ne követelhetné a társaság az apportortól az apportált követelés és a követelésből befolyt összeg különbségét akkor, ha az adós nem fizeti meg a társaságnak az apportált követelés teljes összegét.

A túlértékelést elfogadó tagok egyetemleges felelőssége valamennyi lehetséges apportfajta esetén fennáll. Nem tűnik logikusnak az, hogy az apportot szolgáltató személyt sújtó jogkövetkezmény szűkebb körben érvényesüljön, mint az apport túlértékelését elfogadó tagok felelőssége.

3.3. A szabályok jellege

A létesítő okiratnak a túlértékelést elfogadó társasági tagoknak az apportot szolgáltató személlyel egyetemleges felelősségét rögzítő szabállyal ellentétes rendelkezését a Ptk. semmisnek nyilvánítja.²⁵

Nem találunk ilyen semmissé nyilvánító normát az apportot szolgáltató személyre vonatkozó szabálytól [Ptk. 3:10. § (3) bek.] való eltérés kapcsán. Bár a Ptk. normái főszabályként diszpozitívak, de – megítélésünk szerint – a társaságnak az apporttőrrel szembeni követelését rögzítő norma hitelezővédelmi

24 Ptk. 3:99. § (1) bek.

25 Ptk. 3:99. § (3) bekezdés.

jelentőségű, ezért a Ptk. 3:4. § (3) bek. b) pontja szerint attól a jogi személy tagjai, illetve alapítói nem térhetnek el.²⁶

Abban az esetben, ha az apport túlértékelését olyan magatartásnak tekintjük, amely nyilvánvalóan sérti, vagy veszélyezteti a jogi személy hitelezőinek jogait, akkor mindkét jogkövetkezményt rögzítő normát kógensnek kell tekinteni. Ebben az esetben a semmisség deklarálása fölösleges ismétlés a Ptk. 3:99. § (3) bekezdésében.

Abban az esetben, ha az apport túlértékelését olyan magatartásnak tekintjük, amely nem sérti, vagy veszélyezteti nyilvánvalóan a jogi személy hitelezőinek jogait, akkor az apportot szolgáltató személy akár meg is állapodhat a jogi személyt létesítésében részt vevő többi taggal a jogkövetkezmény kizárásában. Ennek megengedése viszont indokolatlan lenne.

A kétféle jogkövetkezmény megfogalmazása a kógencia szempontjából egymástól eltér, amely eltérésre nem találunk elfogadható magyarázatot.

4. A jogintézmények sorrendisége

4.1. Törvényi sorrend hiánya

Mindhárom társasági törvény és a Ptk. is úgy szól az apportórt terhelő jogkövetkezmény és a túlértékelést elfogadó tagok felelőségéről, hogy nem tisztázza a felelőség viszonyát az apportórnek a jogi személyek általános szabályai között elhelyezett megtérítési kötelezettségével. Az a véleményünk, hogy a jogalkotónak meg kellett volna határoznia a jogkövetkezmények sorrendjét. Megítélésünk szerint a két jogintézmény között a sorrendiséget úgy kellene a törvénynek felállítani, hogy elsődlegesen az apportórt kellene az értékkülönbség megfizetésére kötelezni. Az általunk javasolt megoldás mellett több érv is felhozható.

- Elsődlegesen az apportór kötelessége az apport értékének a megállapítása, a társaság többi tagja csak ellenőrzi és elfogadja az apportot szolgáltató személy által adott közlést. A két személycsoport tevékenysége között ahhoz hasonló különbség áll fenn, mint ami a büntetőjogban a tettes és a bűnsegéd között figyelhető meg.
- Az apport korábban az apportot szolgáltató személy vagyonához

26 A Ptk. 3:4. § (3) bek. b) pontja szerint a kógencia – többek között – a jogi személy hitelezőinek jogait nyilvánvalóan sértő, vagy veszélyeztető eltérésre vonatkozik és a „nyilvánvalóság” mindig értelmezést igényel.

tartozott, neki több információ áll rendelkezésére az apport értékének a megállapítására, mint a társaság más tagjainak.

- Az apportőr számára az apport felülértékelése anyagi előnyt jelent, mivel jellemzően a nagyobb vagyoni hozzájárulás növeli az osztalékot, a társaság többi tagjának – éppen ellenkezőleg – hátrányos az apport felülértékelése. Tehát míg az apportőr érdekelt, a többi társasági tag jellemzően²⁷ ellenérdekelt az apport felülértékelésében
- A két jogintézmény közül egyszerűbb az apportőrrel szembeni igényérvényesítés, mert ebben az esetben nem lassíthatja a kárigény elbírálását sem a kár mértékének a megállapítása (lásd 6.1. pont), sem az előreláthatóság tisztázása.

4.1. Az igényérvényesítés sorrendjének társaságra bízása

Az értékkülönbség az apportőr fizetési kötelezettségét vonhatja maga, vagy valamennyi érintett egyetemleges felelősségre vonását teszi lehetővé. Nem szerencsés, hogy a társaság döntésétől függ az, hogy milyen címen és kivel szemben lép fel. Értelmezésünkben a társaságnak előbb az apportőrrel szemben kellene fellépnie a jogi személyek általános szabályai között elhelyezett megtérítési követelést támasztva, és csak ennek sikertelensége esetén kellene az egyetemleges felelősség szabályára [Ptk. 3:99. § (2) bek.] hivatkozva fellépni. Több érv is szól a javasolt megoldás mellett.

- A társaság érdekelt lehet abban, hogy több tag egyetemleges felelősségére hivatkozzon, mert ez növeli a követelt összeg megfizetésének a valószínűségét. Az igénybe vett jogintézmények sorrendiségének meghatározása kapcsán a társaság nem fogja mérlegelni azt, hogy az egyetemleges felelősség a tagok között méltánytalan helyzetet eredményezhet (lásd 6.2. pont).
- A társaság nevében eljáró vezető tisztségviselő számára kellemetlen lehet olyan döntést hozni, hogy felperesként pert indít a társaság valamely tagja, vagy a tagok meghatározott csoportja ellen. A vezető tisztségviselői jogviszony indokolás nélküli felmondásának lehetősége ugyanis szociológiailag megnehezíti a társaság olyan tagjával (tagjaival) szembeni fellépést, amely tag, vagy a tagok csoportja elegendő szavazattal rendelkezik a vezető tisztségviselő visszahívásához. Könnyítené a vezető

27 Abban az esetben, ha a kötelező tőkeminimum elérése érdekében minden tag apportját arányosan felértékelik, akkor a tagok (egyben apportőrök) is érdekeltek abban, hogy a létesítő okmány a valóságtól eltérően magasabb értéket tartalmazzon.

tiszttségviselő eljárását és növelné a társaság érdekét szolgáló jogi fellépés esélyét az, ha a törvény eleve meghatározná, hogy ki az, akivel szemben elsősorban fel kell lépni.

5. Az apport létesítő okmányban feltüntetett és szolgáltatáskori értéke

Az apport túlértékelésének viszonyítási alapja a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás szolgáltatáskori értéke.²⁸

Ez a szemlélet helyénvaló volt akkor, amikor az apportot a társaság cégbejegyzési kérelmének benyújtása előtt teljesíteni kellett, mert ebben az időszakban a létesítő okmány véglegesítésére és az apport szolgáltatására harminc napon belül került sor, amely rövid idő alatt kicsi volt az érdemi értékváltozás bekövetkezésének esélye. Az értékkülönbség tehát igen nagy valószínűséggel arra volt visszavezethető, hogy az apportőr a valóságtól elrugaszkodva, indokolatlanul magasan határozta meg nem pénzbeli hozzájárulásának értékét.

A hatályos szabályok szerint azonban az apport egy részének a szolgáltatására a cégbejegyzés után akár három évvel is jogszerűen kerülhet sor.²⁹ Ez két probléma forrása.

5.1. Az apport értékének változása

Sem a jogalkotó, sem a jogirodalom nem szentelt eddig figyelmet annak a lehetőségnek, hogy az apport értéke a létesítő okmány elkészítésének és – ehhez képest későbbi – szolgáltatásának időpontja között is változhat.

5.1.1. Az apport értékének csökkenése

Előfordulhat az, hogy a szerződéskötéskor az apport valóban annyit ér, amennyinek feltüntetik, de az apport szolgáltatásának időpontjáig veszít az értékéből. Nehezen kalkulálható ennek az értékcsökkenésnek a mértéke. Vajon az értékvesztés minden esetben azonos az amortizációs normák jegyzékében szereplő értékkel? A különbség egésze kárnak minősül egy gyorsított leírás

28 Ezzel a megfogalmazással a jogalkotó feltehetően azt kívánta elkerülni, hogy az apportnak a társaságnál bekövetkező amortizációja miatt az apportőrrel szemben kártérítési keresetet lehessen benyújtani.

29 Az apportszolgáltatás határidejéről lásd: VÉKÁS Lajos – GÁRDOS Péter (szerk.): *Kommentár a Polgári Törvénykönyvhöz. 1. kötet.* Budapest, Wolters Kluwer, 2014, 376.

esetén? Megállapítható-e a többi tagról, hogy nekik tudomásuk volt a várható eltérésről, ami a szerződéskötés idején még nem is létezik?

Látható, hogy az idődimenzió sok-sok kérdést vet föl.

5.1.2. Az apport értékének növekedése

Egyszerűbb megítélésű az a helyzet, ha az apport értéke növekszik a társaságalapítás és az ennél későbbi apportszolgáltatás között, és – a kezdeti különbség ellenére – eléri a létesítő okmányban rögzített értéket. Ekkor az apportőrrel szemben nincs helye társasági igénynek, mert abban a pillanatban, amikor az értékkülönbséget vizsgálni kell, akkor már nincs értékkülönbség. (A társaság többi tagját sem terheli felelősség, de ennek oka – az 5.2. pontban kifejtendő körülmények miatt – nem pusztán az értékkülönbség hiánya.)

5.2. Jogkövetkezmények hiánya

A Ptk.-ban rögzített jogkövetkezmények alkalmazásához az apport szolgáltatásának időpontjában kell, hogy értékkülönbség legyen az apport létesítő okmányban feltüntetett és valós értéke között, ezért minden korábbi különbség szankciótlan marad.

- a) A társaság nem léphet fel követeléssel az apportőrrel szemben sem az alapítás időszakában, sem a bejegyzés és az apport szolgáltatása közötti időszakban fennálló értékhiány miatt. A különbség követelésére legkorábban az apportszolgáltatás időpontjában nyílik lehetőség. Érdemes lenne átgondolni az igényérvényesítési határidő hosszát, ugyanis a társasági követelés érvényesítésére a Ptk. által biztosított ötéves határidőből akár három év is eltelhet anélkül, hogy az igény egyáltalán megnyílna.
- b) A túlértékelést elfogadó tagoknak – az apportot szolgáltató személlyel is – egyetemleges felelősségét alapjaiban érinti az apport későbbi szolgáltatásának a lehetősége.
 - ba) Az alapításnál későbbi apportszolgáltatás esetén értelmezhetetlen a társaság tagjait terhelő felelősség. A társaság tagjait csak abban az esetben terhelné felelősség, ha megvalósulna a törvényi követelmény, nevezetesen valamely tag nem pénzbeli vagyoni hozzájárulását tudomásuk ellenére a szolgáltatáskori értéket meghaladó értékkel fogadták el. Az alapításnál később esedékessé váló apportszolgáltatás esetén azonban a társaság tagjai a létesítő okmány elfogadásának időpontjában nem tudhatják azt, hogy az apport mennyit ér majd akkor, amikor azt

szolgáltatni kell. Fogalmilag kizárt tehát, hogy úgy írják alá a létesítő okmányt, hogy tudomásuk lenne arról, hogy az apport feltüntetett értéke mennyivel haladja meg annak szolgáltatáskori értékét.³⁰

bb) A társaság tagjai tekintetében hiányzik a felelősség funkciója. A kártérítésre köteles személytől a jog általában elvárja, hogy tegyen valamit a kár elkerülése, csökkentése érdekében. A létesítő okmány aláírásakor a társaság tagjai aligha tehetnek bármit is azért, hogy egy más által szolgáltatni vállalt apport értéke ne csökkenjen az elkövetkezendő időszakban. Kérdésként merülhet fel, hogy vajon mit tehetnek a társaság tagjai annak érdekében, hogy elkerüljék a felelősségre vonást? Csak olyan jogi eszközök igénybe vétele jöhet szóba, amely a felelősségi jogviszony keretein kívüliek. A tagok kezdeményezhetik azt, hogy a társaság indítson pert az apportőr ellen, de a kereset benyújtásáról a vezető tisztségviselő dönt. Nemleges döntésével szemben a társaság legfőbb szervehez lehet fordulni. Abban az esetben, ha a társaság legfőbb szerve elveti az indítványt, akkor a tagok bírósághoz fordulhatnak, ha kisebbségnek minősülnek?³¹

A jogalkotó sem a harmadik Gt. megalkotása, sem a Ptk. kodifikációja során nem észlelte, hogy az apportszolgáltatásra adott haladék egyrészt késlelteti, sőt akár meg is hiúsítja az apportőrrel szembeni igényérvényesítést, másrészt érvényesíthetetlenül teszi az egyetemleges felelősséget.

6. Felelősségi kérdések

6.1. Mi a kár?

A kártérítési felelősség első vizsgálandó kérdése az, hogy következett-e be kár. Igenlő válasz esetén tisztázni kell a kár összegét. Ezek bizonyítása a károsult feladata. Felülértékelt apport esetén a kár meghatározására elvben többféle

30 A létesítő okmány aláírásakor legfeljebb arról lehet a többi tagnak tudomása, hogy az apport a teljesítésre meghatározott időpontban valószínűleg nem ér majd annyit, mint szerződéskötéskor. Az értékvesztés pontos mértéke azonban az esetek többségében legfeljebb becsülhető.

31 Abban az esetben, ha az apportot szolgáltató személyt terhelő jogkövetkezményt más jogintézménynek tekintjük, mint a túlértékelést elfogadó tagokat terhelő felelősséget, akkor eleve aggályos, hogy egy másik jogintézmény igénybevétele szorgalmazása vajon figyelembe vehető-e a felelősség kapcsán. A többi taggal egyetemleges felelősnek tekintett apportőrtől ráadásul nem is várható el ilyen kezdeményezés.

lehetőség is fennállhat: kár összege lehet azonos az értékkülönbséggel,³² lehet annál kisebb³³ és annál nagyobb.³⁴

Az elvi lehetőségek közötti választást befolyásolja az apportőr kötelezettsége az értékkülönbség megtérítésére vonatkozóan. Abban az esetben, ha az apportőr pénzben már kiegyesítette az apport szolgáltatáskori értékét a létesítő okmányban meghatározott értékre, akkor a kárra vonatkozó első és második elvi lehetőséggel nem kell számolni, így a felelősség az apport alulértékelésével összefüggő, de a feltüntetett és a valós érték különbözetét meghaladó károkért áll fenn.

Kérdés viszont, hogy a kár mindhárom elvi lehetőségével számolni kell-e abban az esetben, ha az apportőr nem térítette meg, vagy nem teljes mértékben térítette meg a különbséget. Az apportőr szempontjából ennek nincs túl nagy gyakorlati jelentősége, mivel, ha a különbség megtérítéséhez nincs elegendő vagyona, akkor felelősségi jogalapon sem tud majd kártérítést fizetni. Jó lett volna azonban a többi tag helyzetének egyértelmű meghatározása érdekében tisztázni a megtérítés és a felelősség viszonyát. A jogi személyek általános szabályai között elhelyezett megtérítési kötelezettség ugyanis – logikusan – csak a felülértékelt apportot szolgáltató tagot terheli, míg a felelősség rajta kívül másokat is. Álláspontunk szerint a többi tagot csak az értékkülönbségen

32 A társasági törvények eredetileg valószínűleg az apport értékkülönbségét tekintették kárnak. A felelősségi norma ugyanis azoknak a kezdeti tapasztalatoknak a fényében született, amikor a tagok és a részvényesek nehezen tudták elérni az adott társasági típusra előírt tőkeminimumot és ezért – kölcsönösen – a valósnál nagyobb értéket tulajdonítottak az apportnak.

33 Lehet, hogy a társaságot egyáltalán nem éri kár, vagy az kisebb, mint az értékkülönbség. Olyan esetben, amikor a társaságnak az üzleti terve megvalósításához valóban szüksége van az apportra (az nem csak a jogszabályi követelmény formális kielégítéséhez kell, hanem valós gazdasági funkciója van), akkor korántsem biztos, hogy az értékkülönbség egyben kár is. Könnyen előfordulhat az az eset, hogy olyan ingatlant apportálnak, amelyről tudható, hogy – pl. egy területfejlesztés következtében – az értéke növekedni fog. A jogszabály ilyenkor is azt várja el, hogy az értéknövekedés teljes mértékben a társaság vagyonát gyarapítsa, abból az apportőr nem részesedhet oly módon, hogy az aktuális piaci értéknél – a későbbi várható értékelkedésre tekintettel – egy részt ő maga realizáljon. Ne felejtjük el, hogy az apportőr nem kap ellenértéket, legfeljebb a várható osztalék mértékét befolyásolja számára kedvezően az apport felülértékelése.

34 Ritkán előfordulhat, hogy a társaság az apport értékesítését tervezte és a befolyt vételárból egy konkrét tranzakciót kívánt megvalósítani. Amennyiben az apport alacsonyabb értéke miatt elért kisebb árbevétel nem teszi lehetővé a tervezett tranzakció megvalósítását, a társaság elmaradt haszna nagyobb is lehet az apport értékkülönbségénél. (Más kérdés, hogy ilyenkor kárelhárítási, kárenyhítési kötelezettség terheli a társaságot.)

felül jelentkező károkért kívánta a jogalkotó felelőssé tenni. Eltérő esetben a túlértékelést elfogadó tagok és az apportőr egyetemleges felelőssége méltánytalan eredményre vezetne (lásd a 6.2. pontban).

6.2. Egyetemleges felelősség

Azok a tagok, akik valamely tag nem pénzbeli vagyoni hozzájárulását tudomásuk ellenére a szolgáltatáskori értéket meghaladó értékkel fogadták el, az ebből eredő károkért a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulást teljesítővel egyetemlegesen felelnek. Vélhetően a hagyománytisztelet (a szabály ugyanígy szerepelt a harmadik Gt.-ben is) és a társasági vagyon védelme vezette a jogalkotót a felelősség egyetemleges jellegének a kimondására, mert ezzel azt akarta biztosítani, hogy az apportőr esetleges fizetéseképtelensége ellenére is megtérüljön a társaság kára.

Abban az esetben, ha az apport túlértékeléséből fakadó értékkülönbséget is kárnak kell tekinteni, akkor a választott megoldás a társaságra kedvező, és ugyanez mondható el az apportőr szempontjából is, viszont a többi tagra méltánytalanul hátrányos abban az esetben, ha az apportőr megfizette a társaság számára az értékkülönbséget, vagy annak egy részét. Az apportőr ugyanis azt követően, hogy megtérítette a társaság kárát, a kifizetett összeg arányos részét követelheti a többi tagtól, akik tudatában voltak az értékkülönbségnek. Az egyetemleges felelősök közötti belső elszámolás eredményeként az apportőr a létesítő okmányban rögzített értéknél kisebb értéket szolgáltat, a különbség viselésében a többi egyetemleges felelősséggel terhelt tag is részt vesz. Ez méltánytalan végeredmény lenne. Többek között ezért is gondoljuk azt, hogy az apportőrnek a jogi személyek általános szabályai között elhelyezett megtérítési kötelezettsége időben megelőzi a felelősséget. Ellenkező esetben ugyanis az apportőr jól járna azzal, hogy az egyedül őt terhelő megtérítési kötelezettséget nem teljesíti, majd a felelősségi alapon kifizetett értékkülönbség arányos részének megtérítését követeli a többi tagtól.

Az egyetemleges felelősség – a kár megszorító értelmezése nélkül – arra is lehetőséget biztosítana, hogy a társaságot képviselő vezető tisztségviselő elsőként ne az apportőrtől követelje a kártérítést. Ennek eredményeként még csak nem is az apportőrnek kellene előlegezni a kártérítés összegét, valamint viselni annak a kockázatát, hogy valamelyik egyetemleges felelős fizetéseképtelensége miatt nem folyik be hozzá az általa előlegezett összegből a többi egyetemleges felelősséggel terhelt személyre jutó rész.

6.3. Milyen érdekeket sért az apport túlértékelése?

6.3.1. Tőkeminimum

Történetileg leggyakrabban olyan esetekben lehetett az apport túlértékelésével találkozni, amikor az adott társasági típusra előírt jogszabályi tőkeminimum követelményt próbálták a kellő forrásokkal nem rendelkező tagok (részvényesek) úgy kijátszani, hogy a valós értéktől eltérően a létesítő okmányban magasabb értéket tüntettek fel.³⁵ Érthető, hogy a jogalkotó nem akar kiskaput nyitni a kft., zrt. és nyrt. tőkekövetelményeinek teljesítése alól. A túlértékelést elfogadó tagok felelősségét azonban a gazdasági társaságok közös szabályai között rögzíti a Ptk., így az olyan társasági típusok esetén is érvényesül, ahol nincs tőkeminimum követelmény. Ebből arra következtethetünk, hogy a felelősségi szabály mégsem a jogszabályi követelmény kijátszásának a szankciója.

6.3.2. Hitelezővédelem

A társaság hitelezőit is hátrányosan érinti, ha a társaság vagyona kisebb annál, amit a társasági iratok tükröznek. A hitelezők érdekét az apport felülértékelése főleg két esetben sértheti.

Előfordulhat, hogy egy hitelezőt éppen az apport – valóságtól eltérően feltüntetett – értéke indítja a társasággal való szerződéskötésre, amely szerződést a társaság később nem lesz képes teljesíteni. A másik eset, amikor a társaság úgy szűnik meg, hogy azért nem képes valamennyi tartozását kiegyenlíteni, mert a papíron túlértékelt apport értékesítése nem hozza meg a várt bevételt. A Ptk. az utóbbi esetre – bizonyos társaságok tekintetében – a tagok és más személyek helytállási kötelezettségét is előírja.

6.3.3. A társaság más tagjai

Az apport felülértékelésének minden esetben vesztesei a társaság tagjai, akik a felosztható nyereség kisebb hányadára tarthatnak igényt, ahhoz képest, amit vagyoni befektetéseik aránya indokolna. Érdekes módon a jog nem foglalkozik a társaság többi tagjának érdeksérelmével, éppen ellenkezőleg közülük is felelőssé tesz a társaság irányába bizonyos személyeket. Nem

³⁵ Az apportőr a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás felülértékelésével nem feltétlenül a tőkeminimum követelményt akarja kijátszani.

kizárt, hogy a jogalkotó azt feltételezi, hogy az apportőrrel szembeni társasági igényérvényesítés eredményeként megvalósul a tagok befektetéseinek létesítő okiratban írt aránya. Az egyetemleges felelősség azonban nem garantálja a megfelelő arányok kialakulását. Erre csak a különbözet apportőr általi kiegyenlítése által kerül sor.

6.3. Kamat

Miközben a Ptk. az apportőrrel szemben az értékkülönbözet követelésére jogosítja fel a társaságot, nem szól arról, hogy az apportorszolgáltatás időpontja és az értékkülönbözet megtérítése közötti időszakban a társasági vagyon a létesítő okmányban meghatározottnál kisebb volt. A társaság nem használhatott egy neki ígért vagyonrészt. Mivel a Ptk. szerint a társaság csak az értékkülönbözet megtérítését követelheti, így félő, hogy az apportot szolgáltató személlyel szemben nem is nyújtanak be kamatigényt, vagy ha igen, akkor az apportőr sikeresen védekezhet a kamatköveteléssel szemben.³⁶

Összegzés

A tanulmány bemutatta, hogy a társasági törvényekben és a hatályos Ptk.-ban rögzített eszközöket, amelyek azt hivatottak elérni, hogy az apport értéke a valóságnak megfelelően szerepeljen a társaságok létesítő okiratában. Az értékelésre feljogosított könyvvizsgálók és szakértők függetlenségét hatályos jogunk nem követeli meg, így ellentmondásba kerül az európai elvárásokkal.

A felülértékelt apport miatti jogkövetkezmények részben magát az apportot szolgáltató személyt, részben a felülértékelést elfogadó tagokat sújtják. E kétféle jogkövetkezmény viszonya nincs megnyugtatóan rendezve. A tanulmányban szereplő javaslatok valamennyi érintett személy érdekét és a tőkeminimum követelményt is figyelembe veszik.

A szerzők felhívják a figyelmet arra, hogy az apportnak az alapítás utáni szolgáltatása számos értelmezési nehézség forrása.

36 Ha a társaság kártérítés jogcímén lépne fel az apport szolgáltatójával szemben, akkor volna lehetőség kármamat címén követelést benyújtani az apportorszolgáltatás és a különbözet megtérítése közötti időszakra. Más kérdés, hogy kárigény esetén a felelősség valamennyi elemét vizsgálni kellene, míg a „a különbözet megfizetése” jogcím esetében elegendőnek látszik, ha a társaság az értékkülönbség fennállását és összegét bizonyítja.

